

Aan De woordvoerders asielbeleid in de Tweede Kamer

Datum 8 mei 2026

Betreft Commissiedebat Vreemdelingen- en Asielbeleid | Woensdag 13 mei 2026

VluchtelingenWerk Nederland

Postbus 2894

1000 CW Amsterdam

Telefoon (020) 346 72 00

info@vluchtelingenwerk.nl

www.vluchtelingenwerk.nl

Geachte woordvoerders,

Ten behoeve van het [commissiedebat Vreemdelingen- en Asielbeleid](#) op woensdag 13 mei a.s. geeft VluchtelingenWerk u graag een aantal punten en overwegingen mee. In deze brief gaan wij achtereenvolgens in op:

- asielopvang inclusief de positie van kinderen;
- de situatie van Oekraïense vluchtelingen in Nederland;
- landgebonden asielbeleid;
- integratie-gerelateerde onderwerpen, waaronder meedoenbalies, gevolgen van het tweestatusstelsel en de taaleis bij naturalisatie

In algemene zin merken we op dat er de afgelopen weken veel aandacht is geweest voor de onrust in gemeenten rondom de komst van (nood)opvanglocaties. Anti-azc en anti-migratie sentimenten voeren de boventoon in de publieke en politieke agenda, terwijl de opvang in veel andere gemeenten rustig verloopt. VluchtelingenWerk benadrukt hierbij nogmaals het belang van een constructieve dialoog over (asiel)migratie. Een debat dat op feiten en onderzoek is gebaseerd en waarbij ruimte is voor zorgen van alle betrokkenen en voor goede ervaringen en geleerde lessen. Effectief asiel- en integratiebeleid is doordacht en uitvoerbaar, en biedt daadwerkelijke oplossingen voor vluchtelingen en de samenleving.

1. Asielopvang

Uitvoering van de Spreidingswet

De afhankelijkheid van ad hoc maatregelen en noodoplossingen laat zien hoe belangrijk een goede uitvoering van de Spreidingswet is, zoals op 23 april besproken is in uw Kamer (zie onze [brief](#)). Juist nu is het van belang om door te pakken, duidelijkheid te bieden en onzekerheid over de toepassing van wet weg te nemen, zodat gemeenten hun verantwoordelijkheid daadwerkelijk nemen. Zodat er een einde komt aan onevenredige belasting van individuele gemeenten en het in stand blijven van noodsituaties. Gemeenten zijn bereid stappen te zetten, mits zij kunnen rekenen op heldere kaders, tijdige communicatie en adequate ondersteuning. Dit is ook cruciaal voor het draagvlak: lokaal bestuur kan tijdig duidelijkheid geven over hun opgave en daardoor ook vroeg in het proces in gesprek gaan en blijven met de inwoners. Tegelijkertijd vraagt de systematiek van de wet om serieuze opvolging, inclusief duidelijkheid over mogelijke handhaving wanneer niet aan de wettelijke opgave wordt voldaan.

VluchtelingenWerk verwelkomt dan ook de keuzes van dit kabinet om de Spreidingswet te behouden, en in te zetten op de afbouw van noodopvang en structurele financiering voor het COA. We roepen in dit kader op om (beter) oog te hebben voor – en te leren van – de vele [goede voorbeelden van opvanglocaties](#) die er al zijn en al jaren geruisloos functioneren. De huidige fase biedt de kans om ook nieuwe opvanglocaties te realiseren die duurzaam, menswaardig en goed ingebed zijn in de lokale omgeving. Hiervoor vragen we aandacht voor duidelijke kwaliteitsborging via een kwaliteitskader die geldt voor verschillende opvangvormen en de uitvoer van de [Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen](#). Ook de Inspectie Justitie en Veiligheid wijst in [hun brief](#) op het grote belang van duurzame

opvanglocaties en stabiele financiering omdat het huidige grote aantal noodopvanglocaties de preventie en behandeling van personen met psychische problematiek bemoeilijkt.

VluchtelingenWerk pleit voor het creëren van rust en stabiliteit in het opvanglandschap. Het is daarom belangrijk dat gemeenten tijdig voldoen aan hun opgave voor het realiseren van opvang, hierover tijdig communiceren richting buurtbewoners en de juiste ondersteuning krijgen vanuit het Rijk. Het betrekken van goede ervaringen (met zowel langdurig bestaande opvang als met nieuwe veelbelovende opvangvormen en pilots) bij de verdere ontwikkeling van nieuwe, kleinschalige en menswaardige opvanglocaties is daarbij van grote toegevoegde waarde.

Kinderen in de asielopvang

Kinderen worden extra hard getroffen door de huidige crisissituatie in de opvang: zij groeien op in instabiele en soms onveilige omstandigheden. Dit vraagt om directe maatregelen, zoals het versneld realiseren van kleinschalige en kindvriendelijke opvang en het prioriteren van kinderen bij plaatsing in reguliere opvang. Daarnaast vragen we aandacht voor de tijdige en volledige uitvoering van de [motie Podt](#) waarin wordt verzocht om structurele verankering van psychosociale ondersteuning voor minderjarigen in het aanbod van alle vormen van asielopvang. De situatie in de opvang en langdurige onzekerheden in de asielprocedure hebben negatieve gevolgen voor de mentale gezondheid en ontwikkeling van kinderen. Psychosociale ondersteuning is, en blijft, een essentieel onderdeel van goede opvang. Deze ondersteuning is momenteel echter te afhankelijk van tijdelijke project-financiering, met gevolgen voor het garanderen van continuïteit. Daarom onderschrijven wij het grote belang van de motie en de structurele financiering voor psychosociale ondersteuning. Voor meer informatie over de situatie van kinderen verwijzen we naar de [brief van Werkgroep Kind in azc](#) die naar u verstuurd is ten behoeve van dit commissiedebat, als ook de recente [mediaberichten](#).

Het garanderen van de veiligheid en het welzijn van kinderen in de asielopvang vraagt om een urgente aanpak. VluchtelingenWerk vraagt uw Kamer verder ook toe te zien op een tijdige en volledige uitvoering van de [motie Podt](#) door psychosociale ondersteuning voor kinderen structureel te (laten) verankeren in de asielopvang.

2. Beschermingsbeleid Oekraïense vluchtelingen

Acute aanmeld- en opvangproblemen

Gemeenten hebben naast de taak om statushouders te huisvesten en asielzoekers op te vangen, ook de opgave om Oekraïense vluchtelingen op te vangen op grond van artikel 13 EU Richtlijn Tijdelijke bescherming (RTB) en de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne. Al geruime tijd is er ook voor deze groep sprake van een [nijpend opvangprobleem](#). Door een tekort aan gemeentelijke opvangplekken melden Oekraïense vluchtelingen zich vaak tevergeefs voor een opvangplek. Door het ontbreken van een centraal aanmeldsysteem moeten zij zich lukraak melden bij een gemeente in Nederland in de hoop daar een opvangplek te krijgen, en daarmee de Europese tijdelijke bescherming waar zij recht op hebben.

De aanmeldprocedure voor Oekraïners verloopt anders dan bij 'reguliere' asielzoekers. Op het moment dat zij geen opvang krijgen van de gemeente of zelf niet kunnen voorzien in een stabiele verblijfplek, worden zij niet ingeschreven in de BRP. Pas na inschrijving wordt er getoetst door de IND of zij onder de RTB vallen. Wanneer Oekraïense vluchtelingen, door een gebrek aan opvang, niet worden ingeschreven in de BRP kunnen zij dus ook geen aanspraak maken op Europese bescherming en rechten als het recht om te werken of op zorg.

In de praktijk zien we geregeld dat gemeenten, als zij zelf geen plek hebben in hun gemeentelijke opvang, Oekraïners niet doorgeleiden via de [aanmeldroute](#) naar de regionale en landelijke spreidingscentra- of, als dat ook geen soelaas biedt, hen een alternatieve opvangvoorziening te

bieden. Op 29 april jl. bevestigde de [Raad van State](#) dat ook wanneer een gemeente geen opvangplek heeft, deze gemeente een alternatieve opvangvoorziening moet bieden, omdat de gemeenten (college van B&W) uitvoering moeten geven aan de Europese resultaatsverplichting.

VluchtelingenWerk pleit voor meer regie vanuit de rijksoverheid, ook om in nauwe samenwerking met en structurele ondersteuning van gemeenten voldoende opvangplekken te creëren. Het opvangen van Oekraïense vluchtelingen is immers een Europese taak voor de rijksoverheid die zij gedelegeerd heeft aan gemeenten. Het realiseren van een centraal aanmeldsysteem is een cruciale stap om de opvangproblematiek in kaart te brengen en te stroomlijnen, en te voorkomen dat mensen buiten beeld verdwijnen.

Noodzaak uitwerking lange termijnbeleid

De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) is sinds 2022 steeds verlengd vanwege het voortduren van de oorlog in Oekraïne. De toepassing loopt formeel af op 4 maart 2027, echter de optie tot opnieuw verlengen ligt nog open. Het voortdurend verlengen van de RTB met één jaar leidt tot veel onzekerheid onder Oekraïense vluchtelingen, gemeenten en andere organisaties die zich bezighouden met de bescherming van Oekraïense vluchtelingen. Het gebrek aan perspectief maakt investeren in de toekomst moeilijk, zo niet onmogelijk.

In juni en november 2025 kondigde het kabinet via [verzamelbrieven](#) contouren aan van een langetermijnbeleid: een tijdelijke vergunning van 3 jaar voor deze groep vluchtelingen voor na het aflopen van de RTB (uitgaande van 2027). In de brief van november 2025 werd er ook een aantal grote deeltransities benoemd, met grote uitdagingen rondom de uitvoering ervan. VluchtelingenWerk heeft eerder onze [zorgen](#) over de uitvoerbaarheid van dit voorgenomen met uw Kamer gedeeld. Verder verblijft een aanzienlijk deel van de ruim 135.000 Oekraïners bij het aflopen van de RTB in 2027 al vijf jaar in Nederland. Vijf jaar verblijf met een zeer korte horizon en veelal in gemeentelijke opvanglocaties die doorgaans niet voorzien/ingericht zijn op langdurig verblijf. Ondertussen blijft de oorlog voortduren en verschuift ook het perspectief van mogelijke wederopbouw van Oekraïne steeds naar achter. Het is daarom van het grootste belang om Oekraïense vluchtelingen, die vaak al meerdere jaren in Nederland verblijven en werken, een goed doordacht toekomstperspectief te bieden.

VluchtelingenWerk pleit voor meer urgentie en spoedig goed doordacht, uitgewerkt en gefinancierd lange termijnbeleid voor Oekraïense vluchtelingen, met transitiepaden van opvang naar huisvesting, van leefgeld naar Participatiewet en de overgang naar het reguliere zorgstelsel.

Voor wat betreft de *overgang van opvang naar huisvesting* wordt in de verzamelbrief van november 2025 verwezen naar de doelgroepflexibele opvangregeling. Tot op heden is deze regeling, die meerjarige financiering van gemeentelijke locaties voor verschillende doelgroepen mogelijk moet maken, nog niet gepubliceerd. Ook wijst de VNG in haar [ledenbrief over de ontwikkelingen asiel en Oekraïneopvang](#) er terecht op dat de (concept) doelgroepflexibele opvangregeling onvoldoende is om de huidige opvangproblematiek op te lossen.

VluchtelingenWerk benadrukt het belang van een heldere uitwerking van de doelgroepflexibele regeling, en snelle besluitvorming en duidelijke communicatie over deze regeling naar gemeenten. Daarnaast beklemtonen wij dat de doelgroepflexibele regeling, hoewel wel ondersteunend, geen alomvattende oplossing zal zijn voor de huidige opvangproblematiek in Nederland.

3. Landgebonden asielbeleid

Syrië

Op basis van het geactualiseerde landenbeleid voor Syrië kan aan Syrische asielzoekers die een gegronde vrees hebben om terug te keren naar hun verblijfplaats voortaan ook op individuele basis een binnenlands beschermingsalternatief worden tegengeworpen. Wij constateren echter dat de situatie in heel Syrië nog altijd zeer instabiel is. In het ambtsbericht dat eerder dit jaar uitkwam werd Syrië één van de minst vreedzame landen genoemd. De veiligheidssituatie verandert snel per regio en het is te vroeg om te spreken van een veilige terugkeer naar Syrië.

Het ministerie geeft aan dat er extra gelet wordt op veiligheidsrisico's voor Druzen. Het is positief dat er aandacht is voor de veiligheid van deze minderheid en dat zij nu specifiek genoemd worden als risicoprofiel. Eerder was dat al het geval voor alawieten en LHBTIQ+. Tegelijkertijd maken wij ons zorgen over andere etnische en religieuze minderheden, die nog niet specifiek worden genoemd. Ook voor deze groepen kan terugkeren gevaarlijk zijn.

Minderheden uit Syrië moeten betere bescherming krijgen binnen het Nederlandse asielbeleid, VluchtelingenWerk Nederland pleit ervoor dat groepen als christenen en koerden uit het noorden moeten worden toegevoegd als risicoprofiel.

Iran

Op 19 maart heeft de minister een besluit- en vertrekmoratorium voor Iran ingesteld. Dit geldt in eerste instantie voor de duur van een half jaar. VluchtelingenWerk is van mening dat juist nu de aanvragen van leden van vervolgde groepen uit Iran wel zouden moeten worden behandeld. Het regime heeft de afgelopen maanden keihard teruggeslagen op critici. Zo werden er volgens HRANA op één dag 50 mensen in Teheran gearresteerd omdat zij beelden en informatie vanuit gevoelige locaties, legerbases zouden hebben verzonden naar "vijandelijke agenten". Alleen al het gebruik van Starlink satellieten kan reden zijn voor de autoriteiten om mensen te arresteren.

Het is niet ongebruikelijk om groepen uit te zonderen van een besluitmoratorium. Zo is in 2014 in het Irakbeleid door de staatssecretaris ruimte geboden om te beslissen op zaken waarin de kans groot is dat de betrokken asielzoeker het individuele risico loopt op vervolging of een onmenselijke behandeling in de zin van artikel 3 van het EVRM. Dat gold voor LHBTIQ+'ers en (toen nog) kwetsbare minderheidsgroepen.

VluchtelingenWerk pleit voor een aanpassing van het asielbeleid voor Iraanse vluchtelingen. Asielzoekers die oppositie hebben gevoerd in Iran of in Nederland, openlijk tegenstander van het regime zijn, lopen in hun land een reëel risico op arrestatie, mishandeling of erger. Voor hen – en voor de groepen die in het voorgaande landenbeleid Iran werden genoemd – moet een uitzondering worden gemaakt binnen het besluitmoratorium.

Libanon

Voor Libanon is het landenbeleid ongewijzigd, terwijl de veiligheidssituatie de afgelopen maanden ernstig verslechterd is. Sinds 2 maart zijn er in Libanon al [meer dan 2.000 doden](#) gevallen. Ook raakten meer dan 7500 mensen gewond. Ondanks het staakt-het-vuren van half april blijven er veel aanvallen op met name Zuid-Libanon plaatsvinden. VluchtelingenWerk vraagt aandacht voor het feit dat er in delen van Libanon sprake is van een 15c-situatie. Dit betekent dat alle burgers die afkomstig zijn uit dit gebied in aanmerking komen voor bescherming. Dit geldt met name voor Zuid-Libanon.

Voor burgers is er geen vestigingsalternatief in andere delen van Libanon, omdat de situatie voor ontheemden zo slecht is. In enkele weken tijd hebben meer dan een miljoen Libanezen moeten vluchten. Duizenden mensen zitten zonder fatsoenlijke huisvesting – ze slapen in de open lucht, op

straat, in tenten of in hun auto – terwijl anderen opeengepakt zitten in overvolle, slecht uitgeruste opvangcentra met beperkte toegang tot schoon water, sanitaire voorzieningen en privacy. Voor Palestijnen uit Libanon is van belang dat UNRWA op dit moment niet meer in staat is om aan zijn opdracht te voldoen.

VluchtelingenWerk verzoekt de 15c-situatie in het landenbeleid voor Libanon te erkennen. Voor Libanese asielzoekers is er geen binnenlands vestigingsalternatief. Ook kan er geen sprake zijn van gedwongen terugkeer, omdat de veiligheidssituatie in het land te instabiel is.

4. Vroege integratie: belang van doorgaande lijn in het vluchtelingenbeleid

Het EU Asiel- en Migratiepact benadrukt integratie als essentieel onderdeel van een effectief migratiebeleid. Lidstaten zijn hiervoor verantwoordelijk, met ondersteuning vanuit de EU via het Actieplan Integratie en Inclusie 2021–2027 en bijbehorende fondsen. Dit actieplan richt zich op onderwijs, gezondheid, werk en huisvesting en benadrukt het belang van vroege actie en langetermijninvesteringen. Het kabinet sluit hierbij aan door in te zetten op een snelle start op het gebied van taal, werk of onderwijs.

Om dit te realiseren is het noodzakelijk om de huidige scheiding tussen asiel en integratie binnen het vluchtelingenbeleid te doorbreken. Het systeem kent nu een fase van langdurige inactiviteit en sociaal isolement tijdens de asielprocedure, gevolgd door een intensief en geconcentreerd inburgeringstraject na statusverlening. Een traject waarin taalverwerving en arbeidsinschakeling concurreren om dezelfde, beperkte tijd en capaciteit. Een meer doorlopende en geïntegreerde aanpak is nodig, waarin tijdens de periode waarin de asielaanvraag loopt al wordt ingezet op vroege integratie. Een aanpak die niet alleen gericht is op taal en werk maar waarin ook opleiding, (psychosociale) zorg en sociaal contact samenhangend worden vormgegeven.

VluchtelingenWerk pleit voor een integrale aanpak gericht op een vroege kansrijke start voor vluchtelingen. Dat vereist dat de 'knip' eruit gaat tussen het asielbeleid en integratiebeleid.

De Meedoenbalie: brug naar reguliere voorzieningen

Het kabinet wil op alle grotere opvanglocaties een Meedoenbalie inrichten.¹ Deze balies kunnen uitgroeien tot een belangrijke schakel tussen opvanglocaties en de samenleving, inclusief de arbeidsmarkt. Deze balies ondersteunen mensen in de asielprocedure bij het starten met taallessen, vrijwilligerswerk en – waar mogelijk – betaald werk. Samenwerking met COA, gemeenten en maatschappelijke organisaties zijn daarbij van belang. Onze inzet is om zo snel mogelijk gebruik te maken van reguliere instellingen en faciliteiten, zoals onderwijsinstellingen en werkcentra. Hiervoor is het nodig dat bestaande voorzieningen voor vluchtelingen toegankelijk worden. En dat – waar nodig – het aanbod binnen deze reguliere structuren meer wordt gericht op specifieke behoeften. Op deze manier wordt parallelle dienstverlening voorkomen en wordt duurzame deelname aan de samenleving bevorderd.

VluchtelingenWerk pleit voor een doorontwikkeling en professionalisering van de Meedoenbalies, ook op kleinere locaties. De inzet is dat Meedoenbalies fungeren als laagdrempelig aanspreekpunt, maar niet losstaand: aansluiting bij het reguliere systeem staat centraal.

Eerdere BRP-inschrijving

Dat de termijn waarna asielzoekers mogen werken met de inwerkingtreding van het Pact wordt verkort naar drie maanden is een goede ontwikkeling. Randvoorwaarde hierbij is wel dat zij ook in het bezit zijn van een BSN. Nu komen asielzoekers pas op de wachtlijst voor BRP-inschrijving na zes maanden

¹ [Aan de slag - Coalitieakkoord 2026-2030](#) (p.40)

verblijf in Nederland. Dit betekent een inhaalslag en extra capaciteit van de BRP-straten om het voor asielzoekers ook echt mogelijk te maken om aan het werk te gaan. Daarnaast is het de taak van de IND ervoor te zorgen dat iedere asielzoeker de juiste verblijfscode krijgt, zodat steeds duidelijk is of zij (niet meer) mogen werken. Tijdigheid en zorgvuldigheid zijn hierbij van belang omdat verkeerde verblijfscodes zowel asielzoeker als werkgever benadeeld.

VluchtelingenWerk pleit voor voldoende capaciteit bij de BRP-straten om de eerdere toegang van asielzoekers tot de arbeidsmarkt met BSN te kunnen realiseren. Gezien de vele extra taken die al bij de IND zijn ondergebracht, zal ook hier voldoende capaciteit moeten zijn om de nieuwe verblijfscodes voor asielzoekers goed in te regelen.

Extra begeleiding voor jongeren 18+ en vluchtelingen in een kwetsbare positie

Uit het coalitieakkoord volgt dat kwetsbare alleenstaande minderjarige vluchtelingen waar nodig begeleid zullen worden tot hun 21e levensjaar in plaats van tot hun 18e.² Hiermee beoogt het kabinet problemen in een vroeg stadium te signaleren en escalatie te voorkomen, juist omdat de overgang naar volwassenheid voor deze jongeren een bijzonder kwetsbare fase is. Dit sluit aan bij de praktijk in veel andere Europese landen waar vroege integratiemaatregelen aangepast zijn op basis van leeftijd, gender en kwetsbaarheid. Nederland blijft daarin achter: bij jongeren, maar ook bij vrouwen. Uit onderzoek blijkt dat hun maatschappelijke participatie achterblijft.³ Verschillende landen zetten daarom vroegtijdige en gerichte maatregelen in, zoals empowerment- en taalprogramma's en arbeidsmarktgerichte ondersteuning. De internationale voorbeelden laten zien dat een generieke aanpak onvoldoende is en dat gerichte ondersteuning noodzakelijk is.

VluchtelingenWerk verzoekt om tot een gerichte uitwerking te komen van vroegtijdige begeleiding van alleenstaande minderjarigen die ook gecontinueerd kan worden na vergunningverlening tot het 21ste levensjaar. Daarnaast bepleiten we in meer algemene zin om vroegtijdig te investeren in ondersteunde maatregelen voor vluchtelingen in een kwetsbare positie en dit structureel in te bedden in beleid en uitvoering, startend in de asielopvang.

Negatieve effecten wet Invoering tweestatusstelsel op integratie

De wet Invoering tweestatusstelsel, met als enkele doel gezinshereniging voor een grote groep vluchtelingen fors in te perken, is vorige maand aangenomen en zal binnenkort in werking treden. VluchtelingenWerk hecht eraan te benadrukken dat deze wet een schadelijk effect op de integratie van vluchtelingen zal hebben. De drie cumulatieve vereisten (wachtermijn, huisvesting en inkomen) die gaan gelden voor subsidiair beschermde ('b-status') zullen ertoe leiden dat gezinnen langdurig van elkaar gescheiden blijven en vluchtelingen in Nederland voortdurend zorgen hebben over hun gezin dat in onveilig gebied is achtergebleven.

Daar bovenop heeft het kabinet ook nog gekozen voor een strengere inkomenseis voor vluchtelingen dan voor andere (reguliere) migranten en Nederlanders. De b-statushouder moet namelijk minimaal het fulltime minimumloon verdienen. In tegenstelling tot andere migranten moet de IND onmiddellijk afwijzen als een b-statushouder bijvoorbeeld één maand één euro minder heeft verdiend. Voor andere migranten geldt op grond van de jurisprudentie dat ook bij afwijkingen van de inkomenseis gezinshereniging mogelijk moet zijn. En dat terwijl subsidiair beschermde, anders dan reguliere migranten, hun gezinsleven objectief gezien niet in het land van herkomst kunnen uitoefenen, en dus geen keuze hebben.

Om aan het inkomensvereiste te voldoen moeten vluchtelingen minimaal fulltime minimumloon verdienen en op het moment van aanvraag nog zicht hebben op minimaal een jaar dat inkomen. De

² Aan de slag - Coalitieakkoord 2026-2030 (p. 38) & Beleidsbrief Asiel en Migratie 24 april 2026

³ KIS Monitor, Gemeentelijke arbeidstoeleiding en inburgering statushouders en gezinsmigranten

meesten van hen hebben eerst vooral flexibel, kortdurend werk en meerdere kleine baantjes, mede omdat zij de taal nog weinig beheersen. Daarmee kun je pas na minimaal drie jaar aan het inkomensvereiste voldoen en dan mag er geen enkel moment van bijstandsverlening tussen zitten. Gemeenten zijn ondertussen nog onvoldoende in staat om duale inburgeringstrajecten te bieden. Er is ook een tekort aan docenten om inburgeringslessen in de avonden te geven. Het strenge inkomensvereiste brengt het risico met zich mee dat vluchtelingen geen inburgeringslessen zullen gaan volgen, omdat de focus op behoud van enig werk ligt en eventuele boetes voor lief nemen.

In artikel 8 EVRM-jurisprudentie wordt aangegeven dat staten mogen eisen dat migranten eerst inkomen verwerven om hun gezin te onderhouden. Echter ten aanzien van vluchtelingen zoals in B.F. e.a. t. Zwitserland (4 juli 2023) moeten lidstaten ook meewegen in hoeverre zij taal- en beroepscursussen hebben gevolgd en dus voldoende inspanningen hebben geleverd. Om te voorkomen dat b-statushouders geen inburgeringslessen gaan volgen (en daarmee een slechte start maken, ook qua taalverwerving), moeten deze mee gaan wegen voor de vervulling van het middelenvereiste.

VluchtelingenWerk doet een dringend beroep om subsidiair beschermde niet slechter te behandelen dan andere migranten door een strengere inkomenseis te hanteren bij gezinshereniging. Bij de uitwerking van het beleid moet het uitgangspunt zijn dat gezinshereniging niet onmogelijk wordt. Voorkomen moet worden dat vluchtelingen met subsidiaire bescherming af zullen zien van inburgering en daarmee hun uitgangspositie voor integratie nog verder verslechtert. Dit kan voorkomen worden door het volgen van de inburgeringslessen juist mee te laten tellen voor het voldoen aan het inkomensvereiste.

Taaleis voor naturalisatie

Het coalitieakkoord stelt naturalisatie na zes jaar afhankelijk van het behalen van taalniveau B1, met een hardheidsclausule voor wie hier aantoonbaar niet aan kan voldoen.⁴ VluchtelingenWerk deelt het standpunt van het kabinet dat taal van fundamenteel belang is om mee te doen in de samenleving. In de praktijk zal deze verhoogde eis echter leiden tot uitsluiting van een substantiële groep vluchtelingen en hun kinderen van naturalisatie. Op basis van onderzoek en ervaring verwachten taalaanbieders dat B1 voor een groot deel van de inburgeraars met een vluchtelingenachtergrond niet haalbaar is, ondanks maximale inspanning.⁵

Naturalisatie is voor vluchtelingen extra belangrijk omdat zij niet meer worden beschermd door hun eigen overheid. Het Vluchtelingenverdrag en het Europees Nationaliteitsverdrag dragen lidstaten dan ook op naturalisatie van vluchtelingen en staatlozen te vergemakkelijken. De mogelijkheid tot naturalisatie is ook een belangrijk uitgangspunt voor integratie. Hierdoor komen vluchtelingen eerder aan (vast) werk, krijgen kiesrecht en kunnen zij reizen, bijvoorbeeld naar familie in andere (derde) landen. Door de verzwaarde taaleis wordt een groot aantal vluchtelingen deze kansen ontnomen. Het langdurig afhankelijk blijven van een tijdelijke verblijfsstatus belemmert daarnaast de participatie op de arbeidsmarkt. Zo lopen vluchtelingen met een tijdelijke vergunning tegen beperkingen aan bij het verkrijgen van een vast arbeidscontract, stagemogelijkheden en/of het verkrijgen van financiering bij het starten of uitbreiden van een onderneming. Ook voor kinderen tot 18 jaar heeft de tijdelijke status van hun ouders gevolgen voor hun toekomstperspectief, beperkingen in de opleidingen die ze kunnen volgen of reizen en leidt tot ervaringen van uitsluiting.

De hardheidsclausule biedt hiervoor geen structurele oplossing, omdat deze uitsluitend ziet op individuele uitzonderingen, terwijl het hier een brede en voorspelbare groep betreft. Tijdens het inburgeringstraject wordt het hoogst haalbare taalniveau zorgvuldig in kaart gebracht en blijkt tijdens

⁴ [Aan de slag - Coalitieakkoord 2026-2030](#) (p. 40)

⁵ [Tussenevaluatie Wet inburgering 2021](#), p. 62,67.

het traject welk taalniveau voor de betrokkene haalbaar is. Wij pleiten er daarom voor om het voldoen aan de geldende inburgeringseisen, inclusief het daarbij vastgestelde taalniveau (of de verleende vrijstellingen of ontheffingen) als voldoende te beschouwen voor naturalisatie.

VluchtelingenWerk doet een dringende oproep om ervoor te zorgen dat het voldoen aan het inburgeringsvereiste doorwerkt voor naturalisatie, zodat vluchtelingen perspectief houden op de Nederlandse nationaliteit.

Wij hopen dat u onze suggesties kunt gebruiken voor uw inbreng tijdens het debat, voor vragen of een toelichting zijn we uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Frank Candel
Bestuursvoorzitter VluchtelingenWerk Nederland